

SOP 4

Standard Operating Procedures

Ytsimning

SAR SOP 4 Utgåva 011

Metoden i korthet:

Innan ytsimmaren lämnar enheten skall en riskbedömning göras - Motsvarar uppdraget vad man tidigare övat? Vad gör man om det inte går enligt planen? Är förväntat resultatet värt riskerna? Använd **PLUMS**

Befälhavaren:

- Befälhavaren har oavsett vem som koordinerar insatsen det övergripande ansvaret för allas och båtens säkerhet.
- Befälhavaren har alltid möjligheten att avbryta en pågående insats med ytsimmare om så anses behövas.
- Befälhavaren kan aldrig tvinga någon eller några i sin besättning att genomföra ytsimning.

Ytsimmare:

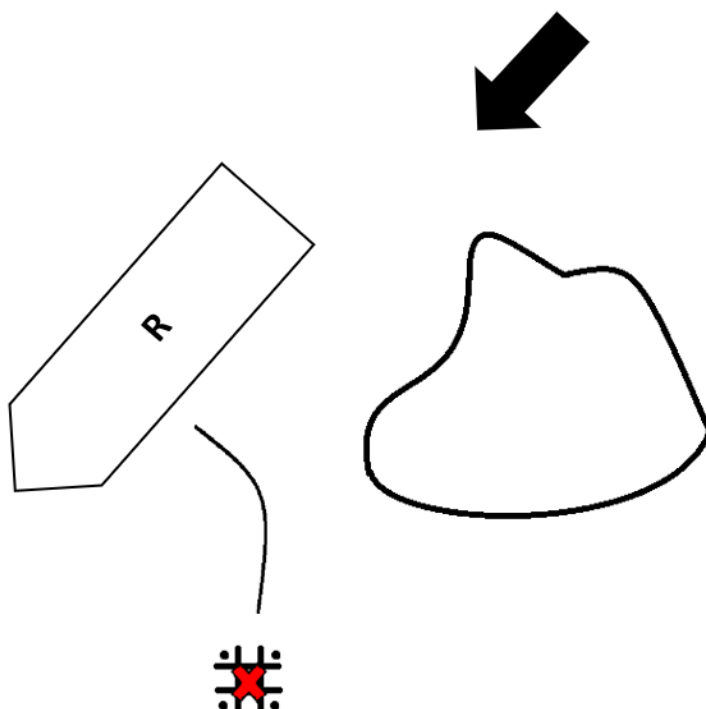
- För att genomföra enklare uppdrag kommer besättningen överens om att en ytsimmare skall användas. En person som tränat för detta bör redan ha på sig flytväst och torrdräkt, tar på simfötter och hjälm när man närmar sig olycksplatsen.

Linskötare:

- En däcksmän utses till linskötare och tar en koordinerande roll att förmedla kommunikation mellan ytsimmaren och rorsman samt sköta livlinan från däck.
- Eftersom linskötaren ofta har bättre helhetsbild av hur båten och simmaren är positionerad är det ofta (men inte alltid) lämpligt att linskötaren dirigerar rorsman än tvärtom.
- Linskötarens viktigaste uppgift, oavsett om lina används eller inte, är att övervaka och assistera simmaren och denna uppgift skall alltid prioriteras högst så länge simmaren är i vattnet!
- Lina bör användas så länge det är säkert att göra så. Linan utgör säkerhet och stöd för simmaren.

Rorsman:

- Rorsman positionerar båten på ett sådant sätt att båten kan bibehålla positionen i vattnet. Förslagsvis med fören i vinden eller strömmen – vad som påverkar båten mest. Då kan rorsman manövrera båten på lättaste sätt.
- Det är av fördel om man försöker placera räddningsenheten "ovanför" haveristen för att ge ytsimmaren bästa förutsättningar för att lyckas nå den drabbade. (Bild nedan)

Samarbetet:

- Ytsimmaren lämnar båten på linskötarens order (som i sin tur först får klartecken från rorsman att båten är i position) och simmar mot målet i kontrollerat tempo. Rorsman försöker hålla båten stilla, och undvika att påverka simmaren eller offret med jetstömmar, vågor o.s.v.
- Linskötaren kan hjälpa simmaren att simma i rätt riktning genom stora tydliga handtecken om simmaren skall dra sig åt höger, vänster eller ligger på rätt kurs.
- När ytsimmaren närmar sig dem drabbade bör simmaren utvärdera situationen innan de får kontakt. Vid räddning av en person i vattnet bör ytsimmaren göra en halvcirkel runt offret på en armlängds avstånd för att sedan snabbt greppa bakifrån.
- När ytsimmaren har kontakt med den nödställda ges simmaren klarsignal till linskötaren som då tar hem linan och bogserar simmaren och den drabbade tillbaka till båten.
- Under bogseringen ser simmaren till att den drabbade har luftvägen fri.
- Vid båten tar linskötaren och andra räddningsmän tag i offret och bärar till däck, därefter assisterar linskötaren simmaren ombord. Övriga räddningsmän kan assistera offret, påbörja HLR.

Förberedelser

1. Ytsimning kan användas som metod för livräddning från vattnet, att nå en haverist där räddningsbåten inte kan komma tillräckligt nära.
2. Alla i besättningen som blir involverade i insatsen (Befälhavaren, Ytsimmare, Linskötare, Rorsman) måste ge sitt samtycke för genomförandet. Tillse att alla in besättningen har samma målbild.
3. Ytsimmaren är under insatsen att fortfarande betrakta som besättningsperson i enheten.
4. En besättningsperson skall utses för att övervaka och assistera ytsimmaren under hela insatsen. Denna besättningsperson bör inte ha någon annan distraherande uppgift under tiden simmaren befinner sig i vattnet. Denna roll benämns härefter som "Linskötare". Sköter linan när ytsimmaren befinner sig i vattnet.
5. Tillsammans skall befälhavare, linskötare och ytsimmare göra en riskbedömning innan insatsen påbörjas. **Använd PLUMS.**
6. Ytsimmaren får aldrig simma in eller ta sig in i en havererad båt eller annat som kan leda till att ytsimmaren inte har fri väg för reträtt till säkert vatten. Då ytsimmaren skall använda flytväst och torrdräkt blir det rutinmässigt omöjligt att göra neddyk.

Tänk på att flytväst och torrdräkt genererar stor flytkraft.

7. Ovisst läge, eller man anser att man behöver beslutstöd –
Kontakta SSRS OP JOUR -> 031 – 761 39 00

Riskbedömning

Viktigaste punkterna i säkerhetsgenomgången under ett larm är:

- Finns det verkligen behov av ytsimmare – uppväger det förväntade resultatet de risker det innebär med ytsiming?
- Ger befälhavare och ytsimmare och övriga i besättningen sitt medgivande?
- Motsvarar situationen vad vi övat eller finns det något som vi inte är säkra på att vi klarar av?
- Hur hanterar vi en nödsituation?

För att göra adekvat och genomtänkt riskbedömning kan man använda PLUMS (Platsen, Luften, Utrustningen, Människan, Säkerheten).

Punkterna bör diskuteras i samband med träning i syfte att medvetandegöras. Dock är det inte ett måste att riskbedömning inför insats följer exakt denna form.

ÖVA PÅ PLUMS!

PLATSEN:

Sikt	Dimma, snö etcetera, tänk också på fysiska hinder i siktlinjen.
Vågor	Brytande sjö är svårt att simma mot och mycket svårt att bogsera ett offer i. Är sjön brytande bör lina användas.
Ström	En simmare kan hålla 1 knop och 2 knop en kort stund. Vad som uppfattas som relativt svag ström i båten påverkar alltså simmaren avsevärt mycket mer.
Trafik	Säkerställ att inga båtar passerar genom området där simmaren arbetar, linan löper etcetera.
Land	Klippor med hård sjö, stenar under vattnet etcetera.
Haveristen	Hur betar sig haveristen eller offret? Risk att sjunka, skada simmaren? Hur bråttom är det?
Föroreningar	Vrakgods kan riskera att skada simmaren eller offret, trassla in linan. Vid större haverier kan läckt diesel eller annan olja utgöra ett problem för simmaren. Simmare skall undvikas om olja upptäcks på vattnet då inandning av ångor kan leda till skador på lungor.
Båtens position	Kan båten hålla position under insatsen eller finns det risk att den

behöver manövrera för att skapa säkert utrymme. Skall den manövrera för att möta upp?

LUFTEN:

Temperatur	Kommer vattentemp påverka hur länge simmare kan jobba, hur länge kan den nödställda överleva?
Väder	väderomslag, vridande vind? Försämrad sikt i regnbyar?
Sikt	Mörker eller dagsljus? Fri sikt mellan linskötare och simmare?

UTRUSTNING

Rätt klädd	Torrdräkt stängd, fenor justerade, flytväst fastspänd o.s.v.
Lina eller inte?	Skall lina användas eller inte? Är den i så fall korrekt fastsatt och linskötare utsedd och klar över uppgiften?
Livboj?	Skall ytsimmaren ha med sig livboj eller skall den finnas tillgänglig för att kastas ut? På vilket tecken kastas den ut?

MÄNNISKAN

Har besättningen övat under liknande förhållanden och är bekant med situationen?

Alla godkänt insats enligt punkt Handboken för Sjöräddare 5,1

Alla roller tillsatta – ytsimmare, linskötare och rorsman. Alla klara över sina uppgifter och vad insatsen innebär?

Alla fullt friska och kapabla enligt Handboken för Sjöräddare 5.1. Inga aktuella skador, sjukdomar eller begräsningar?

SÄKERHET

Uppväger den förväntade vinsten de riskerna insatsen medför?

Grundläggande för all riskbedömning. Är situationen tidskritisk, finns det annat mindre riskabelt sätt att lösa situationen? Andra enheter som kan lösa problemet?

Nödplan - om något går fel?

Vad gör vi då?

- Vad gör man om tillståndet för haveristen är värre än väntat?
- Om ytsimmaren skadar sig eller får problem?
- Om båten måste lämna platsen?
- Hur avbryts insatsen?
- Hur tas offer om hand efter räddningen?
- Vem tar hand om offret? Vem ger hjärtlungräddning?

Frågeställningarna under varje rubrik är exempel med inte begränsade till just de frågorna. Försök tänka ut alla möjliga scenarier för att vara så förberedda som möjligt.

Utrustning

1. Ytsimmaren skall **ALLTID** vara utrustad med flytväst, torrdräkt av typen Ursuit SeaHorse SAR, hjälm, VHF-Radio, samt simfenor. Snorkel och cyklop är valbart
2. Vid simning i mörker skall ytsimmaren utrustas med blyxtljus.
3. Tillhandahållen livlina med mellanlänk skall användas om inte riskbedömning visar att användning medför en ökad risk eller är uppenbart onödig. Livlinans mellanlänk bör fästas i flytvästens ögla på ryggen. Livlinan skall inte fästas i båten annat än i undantagsfall utan hållas av linskötaren under det att simmaren arbetar i vattnet.
4. Extra flytkraft (livboj el dyl.) till den nödställda bör finnas tillgängligt under insatsen.
5. Viktbälte eller annan utrustning i syfte att minska flytkraften för simmaren får **INTE** användas.

Krav

1. Ytsimmaren skall vara godkänd räddningsperson och fullt frisk enligt Handboken för Sjöräddare 5.1.4.
2. Linskötare skall vara godkänd räddningsperson och fullt frisk enligt Handboken för Sjöräddaren 5.1.4.
3. Den besättning som utför ytsimning skall regelbundet träna uppgiften. Detta gäller samtliga i besättningen. Övningar skall dokumenteras i uppdragsrapport för övningen. Att öva metoden en gång i kvartalet rekommenderas.

Kommunikation

Ytsimmaren tillsammans med linskötaren skall vara utrustade med VHF. Det är då en fördel om dessa två använder en separat VHF kanal för att inte annan trafik skall störa.

Utöver VHF kommunikation har vi möjlighet att kommunicera med ytsimmaren via handtecken. Det är linskötaren som kommunicerar med ytsimmaren och koordinerar båtens besättning i de uppgifter som efterfrågas.

Handtecken som används vid Ytsimning:

Ytsimmare	Ta hem lina:	Veva med ett finger i luften.
Ytsimmare	Mer slack:	Ryck i linan 3 ggr Alt. Vinka med en arm genom att vinkla armbågen och förhandflatan mot huvudet.
Ytsim/Linsköt	Avbryt:	Från däck: Blinka med strålkastare/Tuta Från vatten: ge tecken att ta hem!
Linskötare	5m kvar:	Ena handen rakt upp
Ytsimmare	Nöd:	Veva med båda armarna, skvätt vatten upp i luften.
Ytsim/Linsköt	OK:	Tummen upp alt, knuten näve mot huvudet
(Linskötare)	Riktning:	Peka med hela armen, böj vid armbågen.

Extern kommunikation

- JRCC VHF Kanal 16/67/74
- JRCC Tel: 010- (Specifikt Stationsnummer)
- JRCC RAKEL Nord/syd/väst/ost sjöanrop
- SSRS OP-jour 031-761 39 00

Efter uppdrag

- Återställning mtrl/fartyg
- Kontroller
- Kamratstöd
- Rapportering